

SENEGAL ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM	5
3. DIŞ TİCARET	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	12
EKLER:.....	14

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Senegal Cumhuriyeti
Nüfus	18,6 milyon (IMF 2024 tahmini)
Dil	Fransızca (resmi)
Yüzölçümü	196.161 km ²
Başkent	Dakar
Başlıca Şehirleri	Thies, Mbour, Saint-Louis, Kaolack, Ziguinchor
Yönetim Şekli	Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Bassirou Diomaye Faye
Para Birimi	CFA Frankı

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Batı Afrika Ekonomi ve Para Birliği (WAEMU), ACP, AfDB, AU, CPLP (yardımcı), CEDEAO, FAO, FZ, G-15, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCS, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, MONUSCO, NAM, OIC, OIF, OPCW, PCA, UN, UNAMID, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, Union Latina, UNMIL, UNOCI, UNWTO, UPU, WADB, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO

Coğrafi Konum

Senegal Orta Afrika'nın batısında Atlas Okyanusu kıyısında Gine-Bisseau ve Moritanya arasında yer alır. Toplam 196 bin km² yüzölçümü ile 531 km kıyı uzunluğuna sahiptir. Başkent Dakar Cape Verde Yarımadasında Atlas Okyanusu kıyısındadır. Senegal Afrika ülkeleri arasında en çok Batılılaşmış ülkedir. Komşu ülkeler; Moritanya, Mali, Gambiya, Gine ve Gine-Bisseau şeklindedir. Gambiya Senegal tarafından çevrelenmiş bir ülke olup, sınır doğuya doğru Gambiya nehri boyunca 300 km devam eder.

Senegal'de yarı tropik bir iklim bulunur. Kuzeydoğu ve güneybatıdan esen rüzgarların durumuna bağlı olarak kuru ve açık bir hava ile nemli geçen mevsimler yaşanabilmektedir. Yıllık yağış miktarı 600 mm'yi geçmez. Yağış mevsiminde en fazla sıcaklık 27°C'dir. Yağmur alan bölge güney kesimleri olup, yıllık yağış miktarı 1500 mm'yi geçebilir. Haziran-Ekim ayları arası en kurak mevsimlerdir. Aralık-Ocak ayları hava daha kuru ve serindir. Fakat sıcaklık 17°C'nin altına pek düşmez. Kıyı şeridi iç kesimlere göre daha serindir.

Ülkenin kuzeyinde çöl iklimi kıyılara doğru yerini yarı-tropik iklime bırakır. Coğrafyada genelde alçak düzlükler hakimdir. Kıyıdan güney doğuya doğru hafif bir eğimle tepeler yükselir.

Siyasi ve İdari Yapı

Senegal bağımsızlığını 4 Nisan 1960 tarihinde Fransa'dan kazanmıştır. Ülkede çok partili laik cumhuriyet yönetimi bulunmaktadır. Parlamentosu ve güçlü bir başkanlık sistemi bulunmakta ve yargı yönetimden ayrılmış durumdadır.

Son Başkanlık seçimleri 2024 tarihinde düzenlenmiş ve Bassirou Diomaye Faye seçilmiştir.

Senegal’de 14 bölgesel yönetim bulunmakta ve her biri Başkan tarafından atanan Vali tarafından idare edilmektedir. 1997 yılında yönetimin merkezden bölgelere yayılması yasası ile yerel meclislere önemli otorite gücü sağlamıştır.

Nüfus ve İstihdam

Toplam nüfusu 2024 yılı tahminine göre 18,6 milyon olan Senegal’de nüfusun yaklaşık %15’i başkent Dakar’da yerleşiktir. Senegal nüfusunun 2029 yılında 21 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir. Ülkede çok sayıda farklı etnik grup bulunmaktadır. Din, Senegal kültüründe oldukça önemli bir yere sahiptir. İnanç çok yaygın olduğundan ibadet etmeyenler kuşku ile karşılanabilmektedir. Ülkenin yaklaşık %95’i kökleri 11. yüzyıla uzanan Müslümanlardan oluşmaktadır.

Woloflar toplam nüfus içinde %43 pay ile en kalabalık etnik gruptur. Müslüman olan bu grup ülkenin hemen her yerine yayılmış olmakla birlikte çoğunluğu ülkenin merkez, kuzey ve Dakar ile Saint Lois’in Atlas Okyanusu kıyılarında yaşam sürmekte ve genellikle çiftçilik ve tüccarlıkla geçimlerini sağlamaktadır. Leboular Woloflar’ın bir kolu olan etnik gruptur. Cap Vert ve Saint Luis yarımadasına yayılmış olup, çoğunlukla balıkçılıkla uğraşırlar.

Peulhlar/Fulaniler diğer bir büyük etnik grup olarak nüfusun yaklaşık %24’ünü oluştururlar. Senegal’in kuzeyinde Senegal için Müslümanlığın yayılmasında rol oynayan ve tarihi öneme sahip olan Fouta Toro Pular grubun kültürel merkezidir. Senegal Nehri vadisi ve Ferlo bölgesinde yerleşik olan Pularlar ticarete çok aktif olup hayvan yetiştiriciliği ve sulu tarım ile de uğraşırlar.

Serer etnik grubu da kalabalık sayılabilecek diğer bir etnik gruptur. Toplam nüfusun yaklaşık %15’ini oluşturan bu grup, diğer etnik gruplarla daha az karışmış durumdadır. Sine-Saloum ve Senegal’in merkezi ile Gambiya’nın kuzeybatısı arasında kalan Small Coast bölgesinde yerleşiktirler. Small Coast bölgesindekiler hariç çoğu Müslümandır.

Diolalar ise Casamance bölgesinde yaşar. Gambia ile Guinea Bisseu’da da bu etnik gruptan insanlar yaşamaktadır. Senegal nüfusunun yaklaşık %4’ü bu gruptan oluşur. Pirinç tarımı ile geçinen bu grupta yerel inançlar ve Hıristiyanlık yaygındır. Diolalar’ın kuzeydoğuda yaşayan bölümü ise Müslümandır.

Ana etnik gruplar dışında daha küçük etnik gruplar da bulunmaktadır. Bunlardan başlıcaları doğudaki Mandingolar, Mali ve Moritanya’ya yakın bölgelerdeki Soninkeler ve Bassariler’dir. Bu gruplar mısır yetiştiriciliği ve Gine sınırlarına yakın bölgelerde avcılık ile geçinmektedir.

Fransızca, koloni döneminde okullarda öğretilen şekliyle resmi dil olmakla birlikte herkesin kendi yerel dilini konuşması yaygındır. Ülkede çok sayıda yerel dil bulunmaktadır. Bu diller yazılıdan ziyade sözlü kullanılan dillerdir. Bu dillerden en yaygın olarak kullanılanı Wolof dilidir. Nüfusun %80’ine yakını bu dili konuşabilmektedir.

Ülke nüfusunun yaklaşık %50’si kentlerde yaşamaktadır. Nüfus artış hızı yıllık %2,75 oranındadır. Nüfus yoğunluğu km² başına 87 kişidir. Senegal oldukça genç bir ülke olup nüfusunun %45,7’si 15 yaşın altındadır. Yıllık ortalama yaşam beklentisi erkeklerde 67 ve kadınlarda 71 yıldır.

İnsani gelişmişlik endeksine göre dünyada 191 ülke arasında Senegal 170. sıradadır. (İsviçre 1., Türkiye 48.) (UN-2024)

Nüfusun %47'si yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır.

Senegal'de haftalık çalışma süresi 40 saattir. Ülkede asgari ücret uygulanmaktadır. İşsizlik sigortası uygulaması bulunmamaktadır. Senegal birçok az gelişmiş ülkedeki durumun aksine, işçi haklarının ön planda olduğu bir ülkedir. Çalışan ve işveren arasındaki davalar genellikle çalışan lehine sonuçlanmaktadır.

Doğal Kaynaklar

Senegal topraklarının büyük bir bölümü Sahelian bölgesinde yer almaktadır. Yağışlar güneyde daha fazladır ancak, son 25 yılda mevsimsel kayma yaşandığı gözlenmektedir. Yağışlar düzensiz ve belirsiz olup, ülke toprakları genel olarak verimsizdir. Kuzeyde yaygın olan tarım ve hayvancılık giderek daha olumsuz koşullarla karşılaşmakta ve güçleşmektedir. Mevcut su kaynaklarının %3'ü evlerde, %3'ü sanayide ve kalan %92'si tarımda kullanılmaktadır ve ülkenin hidroelektrik kapasitesi bulunmamaktadır.

Ülkenin başlıca çevre sorunları; vahşi yaşam alanlarının korunması, orman arazilerinin korunması, toprak kayması ve su baskınlarının önlenmesi, çölleşmenin önüne geçilmesi ve balıkçılıkta aşırı avlanmanın önlenmesidir. Bunun için birçok uluslararası anlaşma ve etkinliklere aktif katılım mevcuttur.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	27,74	31,41	35,45	39,96	42,95	45,87	49,82	53,02
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	4	4,1	8,3	10,2	5,2	5,1	5,3	4
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	1 570	1 729	1 900	2 084	2 180	2 266	2 395	2 481
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	9,7	5,9	3,9	2	2	2	2	2
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-19,9	-15,1	-8,9	-4,8	-5,5	-4,9	-4,8	-4,2
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	-	-	-	-	-	-	-	-
Nüfus (milyon)	17,68	18,16	18,66	19,17	19,7	20,24	20,8	21,37
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	76	79,6	72,5	67,6	67,5	67,4	66	66

Kaynak:IMF *:Tahmini

Ekonomik Yapı

Senegal, Fransızca konuşulan Batı Afrika ülkeleri arasında sınai gelişmişlik düzeyi açısından Fildişi Sahili'nden sonra ikinci sırada yer almaktadır. Bu başarının temeli, 1994 yılında başlatılan ve önceki ekonomi politikalarına göre çok sayılabacak tedbirler içeren yapısal reformlara dayanmaktadır. Kamu tarafından belirlenmekte olan fiyatların serbest bırakılması ve kamu teşviklerinin kaldırılması bu tedbirlerden bazılarıdır. Ülke 2011 yılı başındaki politik sorunların da üstesinden gelerek, takip eden yıllarda özellikle altyapı yatırımları ve enerji sektöründeki sorunların giderilmesi ile yeniden hızlı büyüme trendine girmiştir.

Ülke ekonomisi tarıma dayalı olup, doğal kaynaklar oldukça sınırlıdır. Tarım sektörü halihazırda işgücünün %29'una istihdam sağlamaktadır. Bu nedenle ülke ekonomisi, iklim koşullarına, uluslararası piyasalardaki gelişmelere ve hammadde fiyatlarına aşırı duyarlıdır. Turizm de önemli döviz kazandırıcı sektördür. Sanayi sektörünün istihdamdaki payı %14, hizmetler sektörünün ise %57'dir.

2024 yılında cari fiyatlara göre, 35 milyar dolar olacağı tahmin edilen GSYİH'nın 2025 yılında 40 milyar dolar olması beklenmektedir. (IMF-2024)

Cari fiyatlara göre Senegal, 2024 yılında 1 900 dolarlık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 156. sırada yer almaktadır. [Lüksemburg 1. (131 384 \$), Türkiye 75. (12 765 \$)] (IMF-2024) İhracatın çeşitlendirilmesi, cari açık, çift haneli ve giderek artan işsizlik oranı ve yoksulluk Senegal ekonomisinin başlıca sorunlarıdır. Özellikle genç nüfus işsizlik konusunda daha büyük sıkıntı içindedir. Bu durum, Avrupa ülkelerine yasa dışı göç olgusunu da tırmandırmaktadır.

%20'nin üzerinde bulunan işsizlik, sağlık koşullarının ve eğitim seviyesinin yetersizliği nedeniyle her yıl artmaktadır.

Ekonomi Politikaları

Para Birliği'ne üye olan ülkelerin para ve döviz politikaları Batı Afrika Ülkeleri Merkez Bankası (Banque centrale des Etats de l'Afrique de l'ouest, BCEAO) tarafından belirlenmektedir. 8 üye ülkede de para birimi olarak "CFA franc" kullanılmaktadır Dolayısıyla para politikasında Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) etkisi fazladır. Enflasyonun düşürülmesi ve döviz kurunda istikrar önceliklidir.

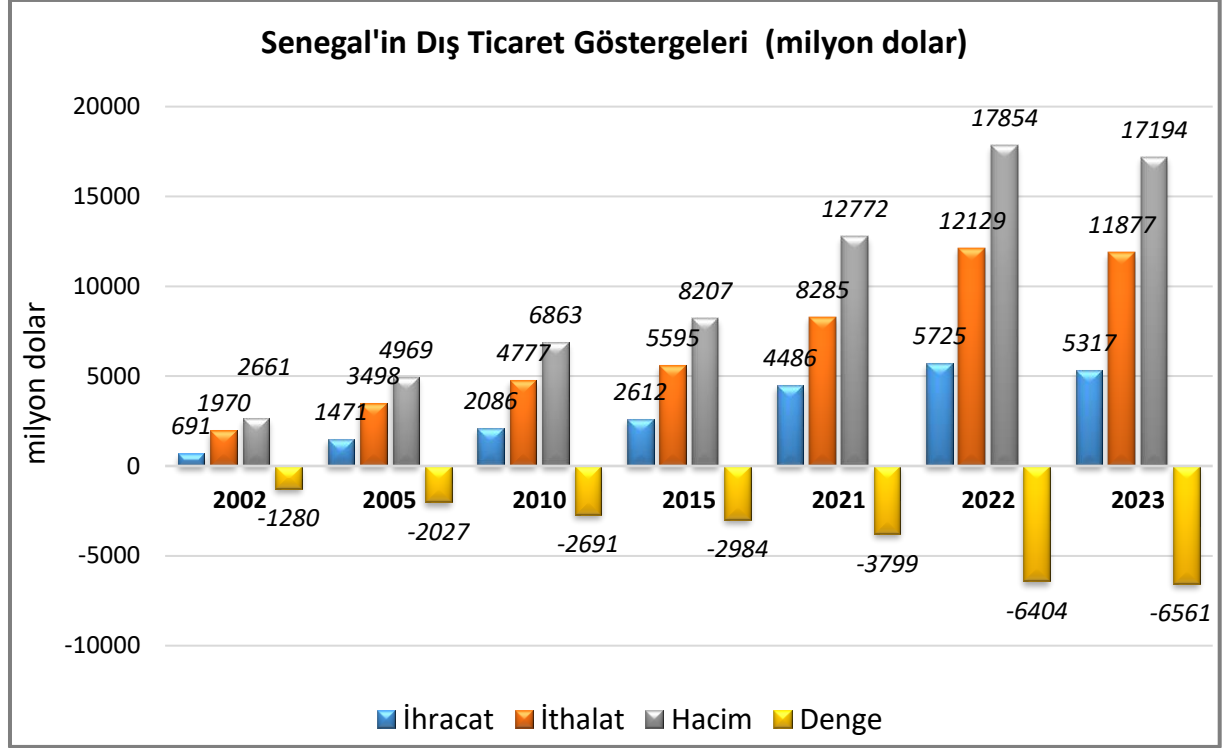
Senegal'de sermaye/kar transferi ya da yatırımların döviz cinsi para ile finanse edilmesinde bir kısıtlama yoktur. Ancak şahısların yurt dışı seyahatlerinde yanlarında çıkarabilecekleri döviz miktarı sınırlandırılmıştır. Ticari transferlerde ise böyle bir zorunluluk yoktur. Para transferleri bankalar aracılığıyla yapılabilmektedir. Değeri CIF 500.000 CFAfr'ı geçen tüm ithalat transferlerinin yetkili bir banka aracılığıyla yapılması zorunludur. Senegal'de döviz kontrolü Para ve Kredi Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Yurt dışına tüm döviz transferleri yetkili bankalar posta idaresi veya BCEAO tarafından yapılmak zorundadır.

2014 yılından bu yana hükümet, altyapı, tarım ve gıda işleme endüstrisi, madencilik ve turizmi içeren 7 milyar ABD dolarının üzerinde bir fonlama taahhüdünden oluşan kalkınma stratejisi "Gelişmekte Olan Senegal Planı"nı uygulamaktadır. Senegal, IMF tarafından da desteklenen, açığı azaltmayı ve borcu kontrol etmeyi amaçlayan bir mali konsolidasyon politikasını yürütmektedir. "Gelişmekte Olan Senegal Planı"nın ikinci aşaması ve tarım ve hizmetlerdeki faaliyet, orta vadede büyümeyi yönlendirmektedir. Büyüme, tarım ve hizmetler gibi sektörler tarafından gerçekleştirilmektedir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trade Map

2023 yılında ülkenin ihracatı 5,3 milyar dolar (önceki yıla kıyasla %7.1 azalış), ithalatı 11,8 milyar dolar (önceki yıla kıyasla % 2.1 azalış) olmuştur. Dış ticaretinde 2023 yılında 6,5 milyar dolarlık açık bulunmaktadır.

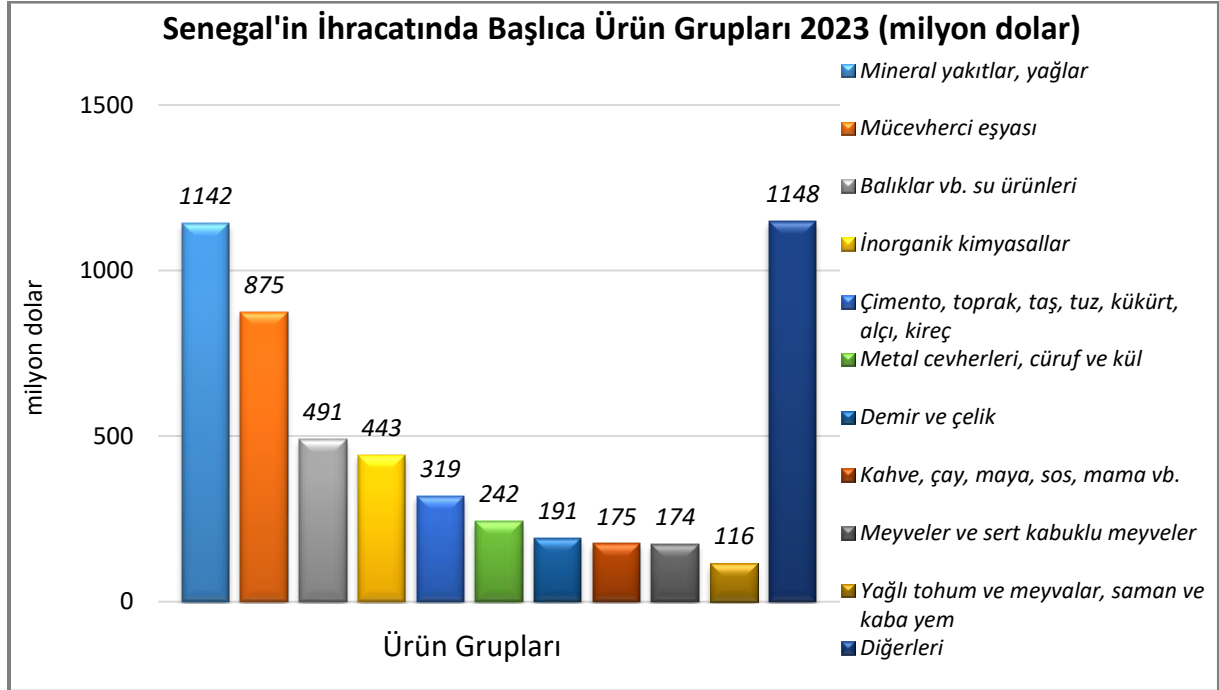
Ülkenin dünyaya ihracatında en önemli ürünler petrol yağları, altın, difosfor pentaoksit, dondurulmuş balıklar ve çimentodur.

Ülkenin dünyadan ithalatında en önemli ürünler ise petrol yağları, ham petrol, pirinç, buğday ve mahlut, ilaçlar ve otomobillerdir.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

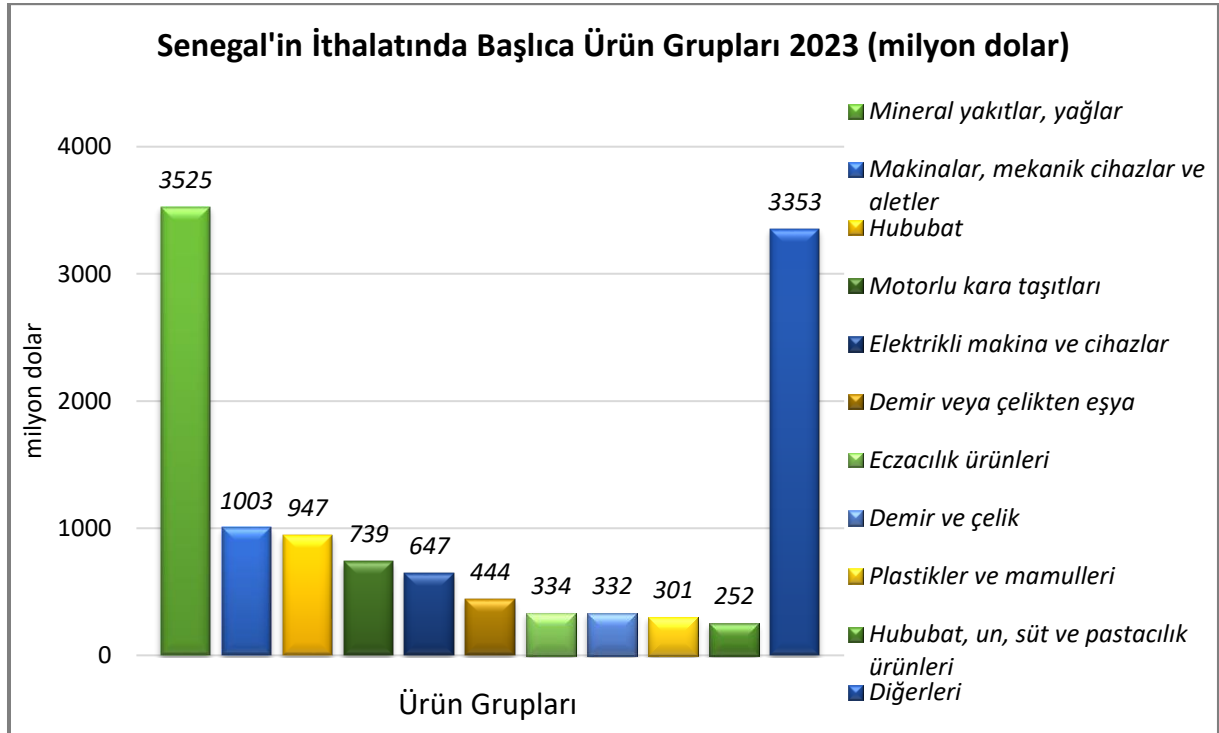
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

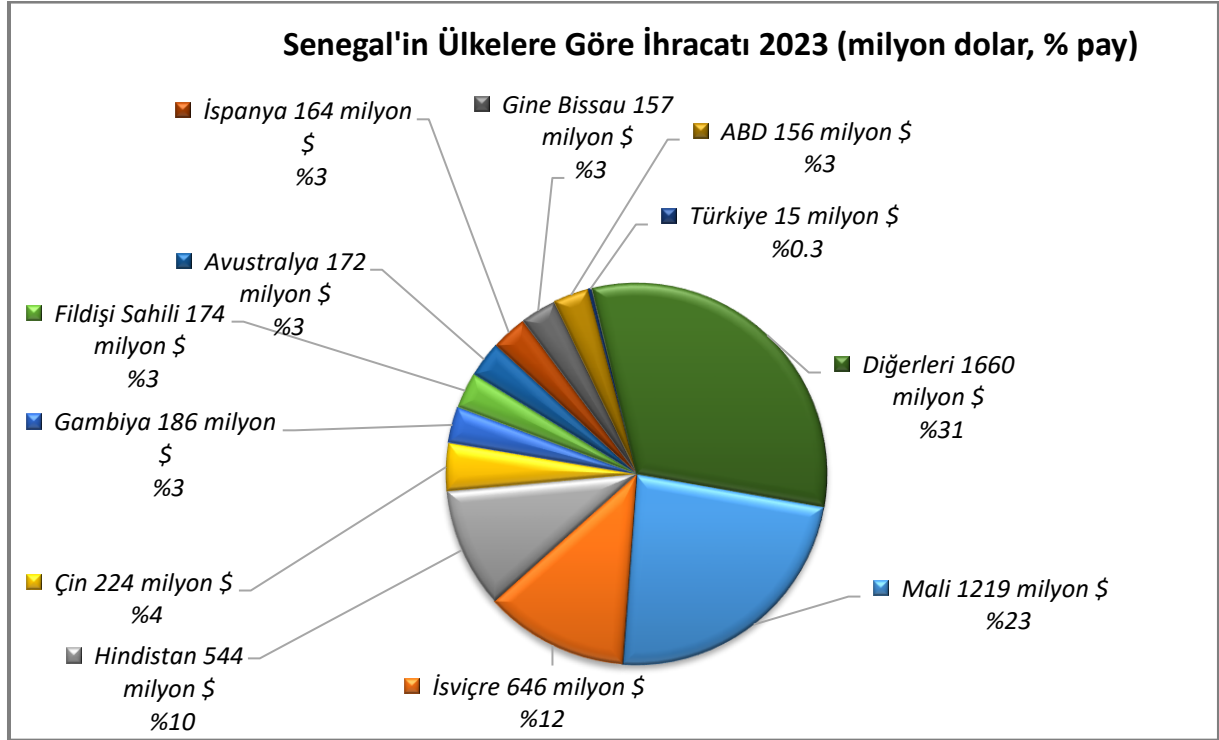

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

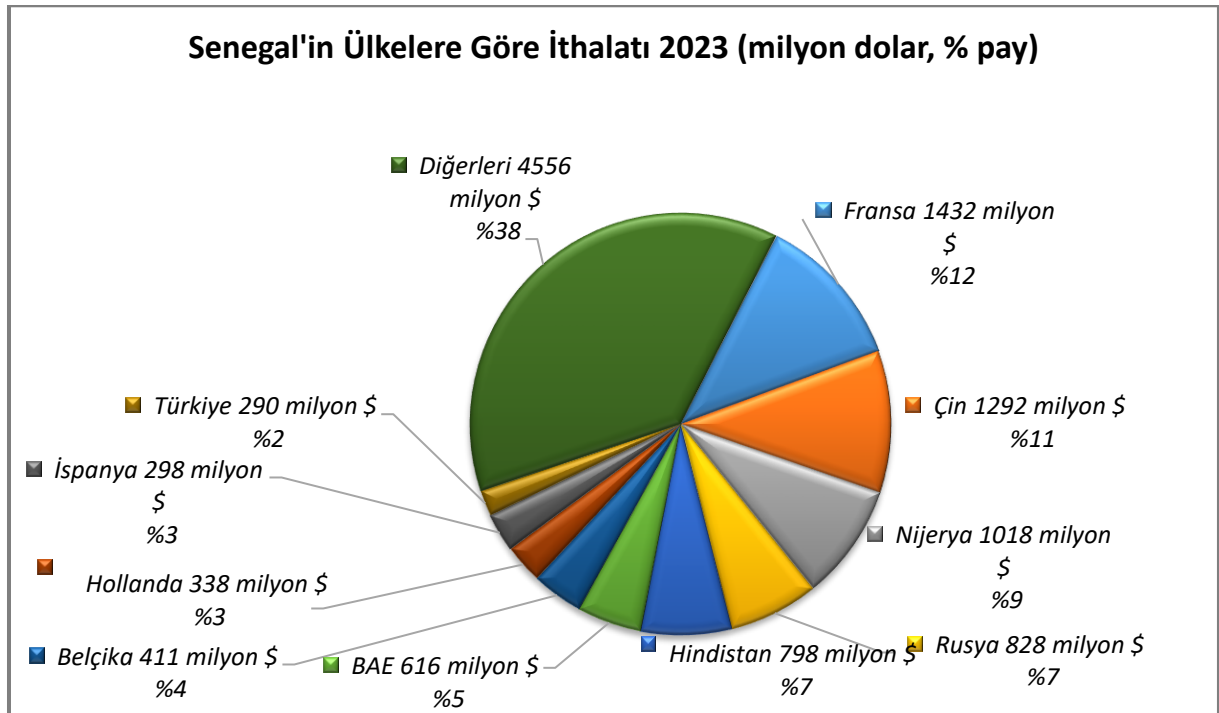
İhracat

Kaynak:Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak:Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

2020-2022 döneminde toplam doğrudan yabancı yatırım miktarı 7 milyar dolar olan Senegal, 2022 yılında 12 milyar dolarlık toplam yabancı sermaye stoğu ile dünyada 117. sıradadır. Senegal, 2022 yılında 3 milyar dolar ile doğrudan yabancı yatırım çeken ülkeler arasında 60. sıradadır. [ABD 285 milyar dolar ile 1., Türkiye 13 milyar dolar ile 27. (UNCTAD-2024)]

Fransa tarihi bağları sayesinde Senegal'deki en büyük yatırımcı pozisyonundadır; Fransız yatırımları; telekomünikasyon hizmetleri, petrol dağıtım, gıda üretim, bankacılık, turizm, deniz taşımacılığı, gayrimenkul, bilgisayar, genel ithalat-ihracat, otomotiv gibi sektörlerde yoğunlaşmaktadır. Diğer ülkelerin de benzer alanlara önem verdiği görülmektedir. Lübnan asıllı Senegal vatandaşları daha çok orta büyüklükte işletmeler ile kimya, gıda, tekstil, plastik, sektörlerinde yatırımlar yapmaktadır. Ülkeye son zamanlarda Çin, Türkiye ve Birleşik Arap Emirlikleri de dahil olmak üzere diğer ülkelere önemli yatırımlar yapılmaktadır. Türkiye'nin 2022 yılı itibarıyla yurtdışına gerçekleştirdiği 51 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırım stokunda, Senegal 15 milyon dolar ile 59. sıradadır. (Hollanda 21,2 milyar \$ ile 1.) (TCMB 2024)

Senegal'in yeni ekonomik ortaklıklar kurmak ve petrol sektörüne yabancı yatırım çekmek amacıyla Körfez Arap devletleri ile daha güçlü ilişkiler kurma çabalarını sürdürmesi beklenmektedir.

Yatırım Ortamı

Dünya Bankası'nın Doing Business raporunun 2020 baskısında Senegal, iş yapma kolaylığı açısından dünya çapında 123. sırada (2019 yılında 141. sıra) yer almıştır. İş ortamı ve rekabet edebilirlik reformları programının bir parçası olarak, iş yaratma ve sözleşmelerin uygulanması sürecinde gözle görülür iyileştirmeler yapılmıştır. Hükümet yabancı yatırımı memnuniyetle karşılamaktadır.

Yabancı yatırımcılar tarafından işletilen veya sahip olunan işletmelere karşı yasal bir ayrımcılık yoktur ve çoğu sektörde yabancı yatırımcıların işletmelerin tam olarak sahiplenilmesinde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Yabancı sermaye yatırımları konusunda herhangi bir kısıtlama ya da yerli ortak şartı aranmamaktadır.

2014 yılından bu yana, DYY girişleri altyapı, elektrik, tarım, içme suyu ve sağlık gelişimi için Gelişen Senegal Planı ile ilişkilendirilmiştir.

Tarım, turizm, balıkçılık, bilgi ve iletişim teknolojileri (ICT), sağlık, eğitim, yenilenebilir enerji ve madencilik sektörleri yatırım potansiyeli yüksek başlıca alanlar olarak belirlenmiştir. Altyapı ve inşaat en fazla yatırım yapılan sektörler olup, özellikle ulaştırma sisteminin iyileştirilmesi için Dünya Bankası tarafından desteklenen projeler yürütülmektedir.

Tarım, ambalaj, tekstil, ayakkabı, oto yedek parça, beyaz eşya gibi alanlarda küçük ölçekli yatırımlar yapılabilir.

Senegal'deki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

İthalat vergileri ve vergiler ile ilgili olarak, serbest bir bölgeye ithal edilen mallar gümrük bölgesinin dışında kabul edilmektedir. Bununla birlikte, söz konusu ithalat vergileri ve vergiler, malın serbest bölgeden gümrük bölgesine taşınması, yani Senegal pazarına girmesi üzerine ödenmektedir. Bununla birlikte, gümrük idareleri serbest bir bölgede depolanan malların kontrolünü yapabilmektedir.

Şu anda Senegal'de sadece bir serbest ticaret bölgesi vardır:

Dakar Sanayi Serbest Ticaret Bölgesi = Bölge Franche Industrielle de Dakar (ZFID)

Km 18, Route de Rufisque, BP 3857, SN-Dakar

Telefon numarası: +221 33 8398484

Faks numarası: +221 33 8342525.

Son on yılda Casamance bölgesine yerleşen şirketlere teşvik sağlamak amacıyla Ziguinchor'da ikinci bir serbest ticaret bölgesinin uygulanması öngörülmektedir.

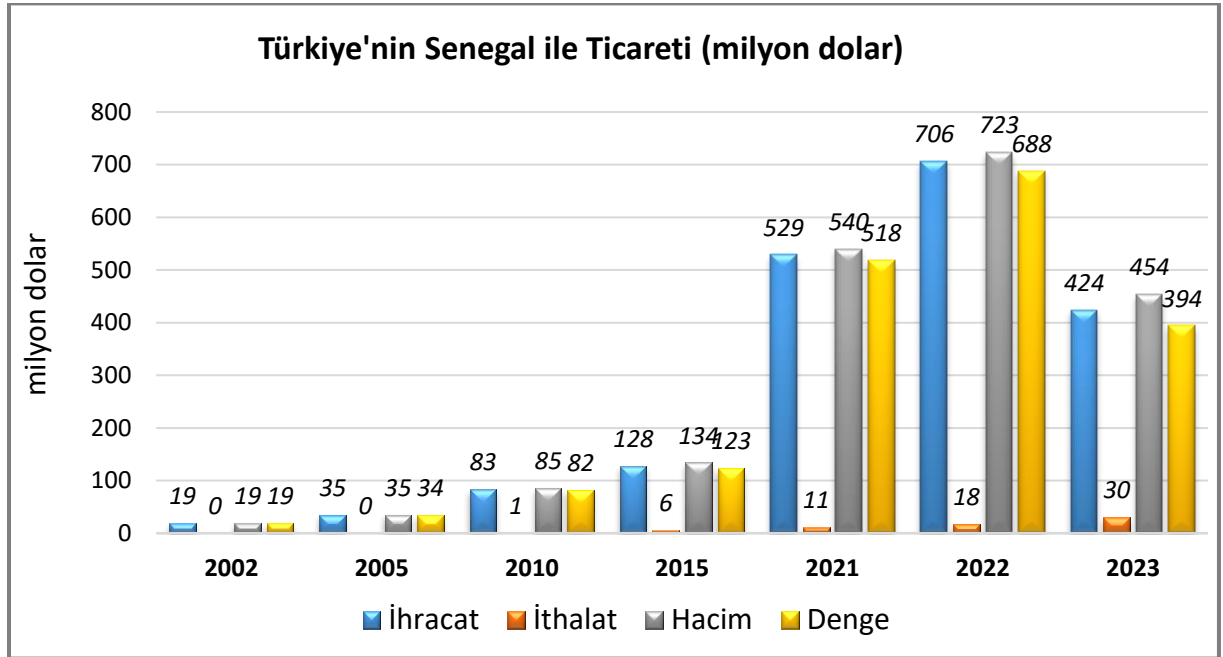
5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Senegal'e yönelik ihracatımız yaklaşık olarak, 2022 yılında 706 milyon dolar, 2023 yılında ise 424 milyon dolar gerçekleşmiştir. Türkiye'nin Senegal'den ithalatı 2022 yılında 18; 2023 yılında ise 30 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir.

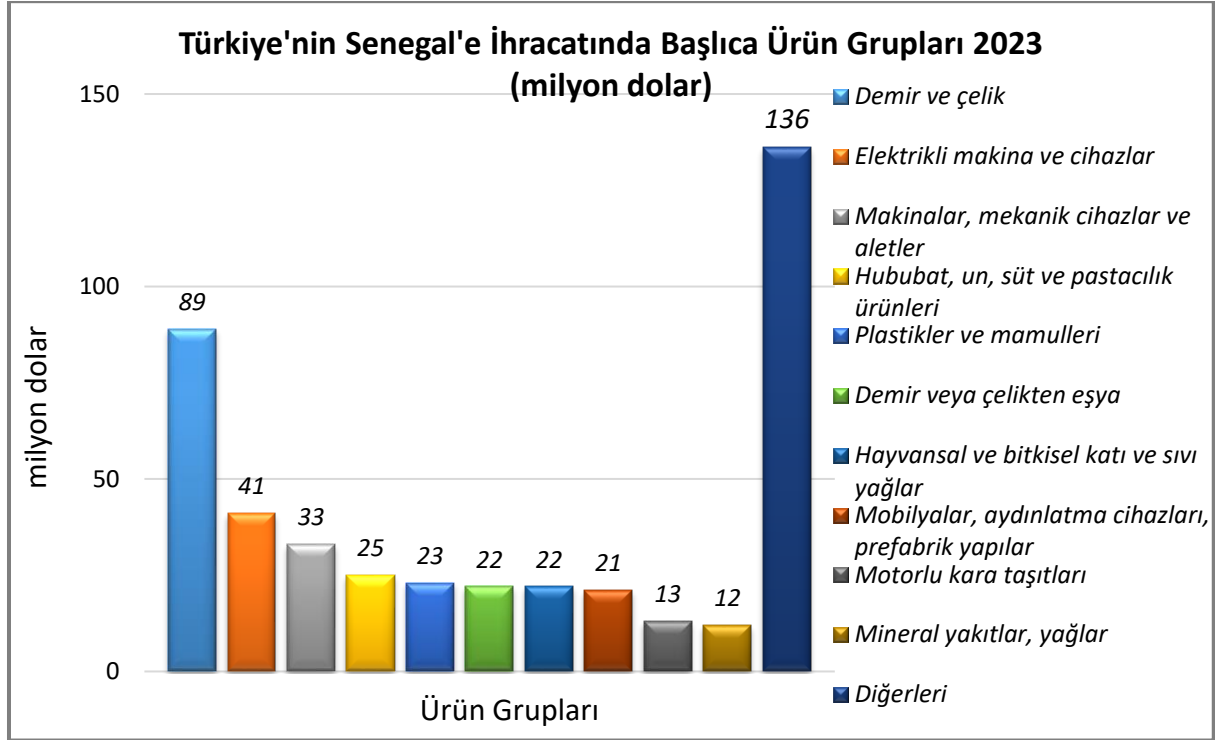
Senegal'e 2023 yılında en çok ihracatını gerçekleştirdiğimiz ürünler inşaat demiri başta olmak üzere ayçiçek yağı, makarnalar, izole tel, kablo, demir veya alaşımsız çelikten profiller, mobilyalardır. 2023 yılında en çok ithalatını gerçekleştirdiğimiz ürünler ise sırasıyla: İşlenmemiş kurşun, et, sakatat, deniz hayvanı vs. (yemeye uygun olmayan) unu, pelleti, kıkırdakları (donyağı tortusu), tabii kalsiyum fosfatlar, niyobyum, tantalum, vanadyum, zirkonyum cevherleri vb. konsantreleridir.

Türkiye-Senegal Dış Ticareti

Kaynak: TÜİK

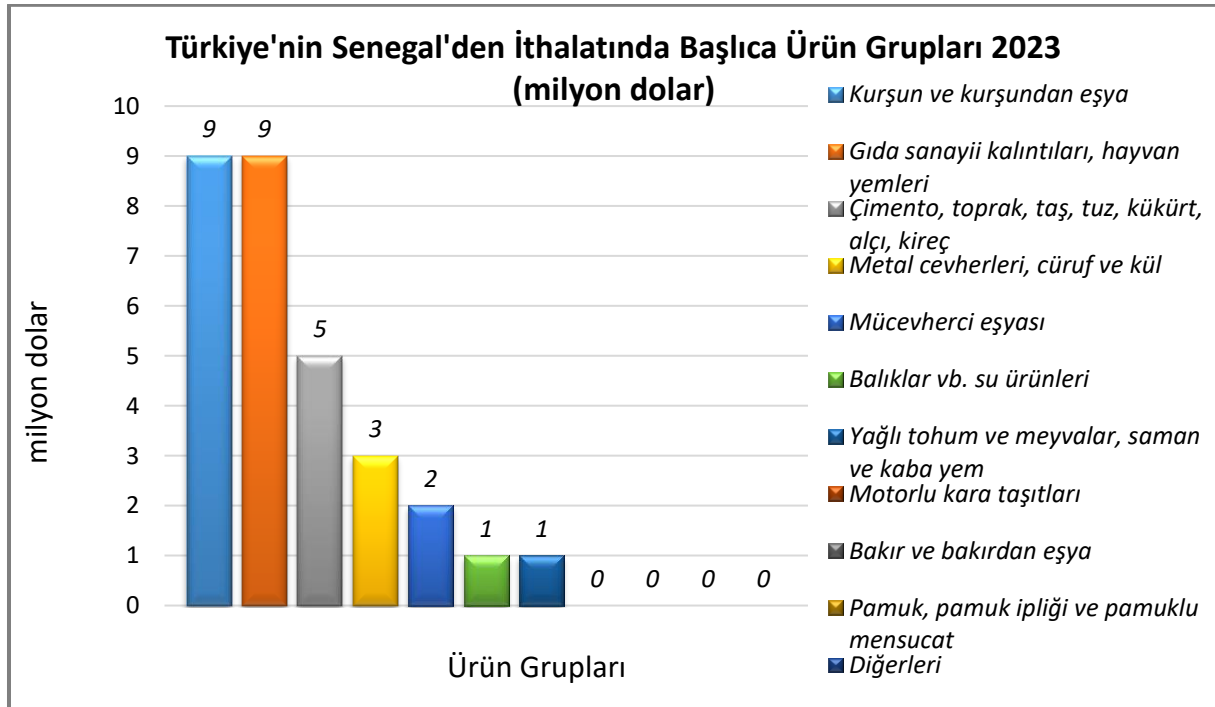
Türkiye'nin Senegal'e İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap Türkiye verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Senegal'den İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap Türkiye verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Senegal'in İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			4 486 066	5 725 131	5 316 530	100	-7,1
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	770 955	1 019 658	1 101 803	20,7	8,1
2.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	438 313	932 842	874 690	16,5	-6,2
3.	2809	Difosfor pentaoksit, fosforik asit ve polifosforik asitler	478 755	758 135	436 489	8,2	-42,4
4.	0303	Balıklar (dondurulmuş)	294 380	277 463	259 061	4,9	-6,6
5.	2523	Çimento	155 506	121 700	175 594	3,3	44,3
6.	2104	Çorba, et suyu ve karışım halindeki homojenize gıda müstahzarları	150 890	165 469	148 985	2,8	-10
7.	2614	Titanyum cevherleri ve konsantreleri	158 416	186 059	140 382	2,6	-24,5
8.	0307	Yumuşakçalar (canlı, taze, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tuzlanmış vs.)	134 746	218 226	138 688	2,6	-36,4
9.	0801	Hindistan cevizi, brezilya ve kaju cevizi (taze/kurutulmuş)	92 860	111 517	132 729	2,5	19
10.	1202	Yer fıstığı	279 277	136 227	109 536	2,1	-19,6
11.	2615	Niyobyum, tantalum, vanadyum, zirkonyum cevherleri vb. konsantreleri	112 690	140 781	101 386	1,9	-28
12.	7214	İnşaat demiri	24 871	17 931	91 811	1,7	412
13.	2510	Tabii kalsiyum fosfatlar, tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	39 774	76 689	82 266	1,5	7,3
14.	1604	Hazırlanmış/konserve edilmiş balıklar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızların hülasa ve suları	20 077	75 000	78 164	1,5	4,2
15.	6704	İnsan saçından, hayvan kıllarından veya dokumaya elverişli diğer maddelerden peruk, sakal, kaşlar, kirpikler, perçemler	64 408	68 437	67 794	1,3	-0,9

Kaynak: Trademap Senegal Verileri

EK-2: Senegal'in İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			8 285 456	12 129 313	11 877 493	100	-2,1
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 588 657	2 941 058	2 133 772	18	-27,4
2.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	513 534	446 787	952 167	8	113,1
3.	1006	Pirinç	469 255	557 174	498 016	4,2	-10,6
4.	1001	Buğday ve mahlut	259 306	381 966	308 459	2,6	-19,2
5.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	295 787	285 737	303 656	2,6	6,3
6.	8703	Otomobiller	173 050	170 527	233 695	2	37
7.	1901	Malt hülasesi; un, nişasta ve malt esaslı müstahzarlar	131 716	201 935	227 573	1,9	12,7
8.	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	95 259	186 760	226 984	1,9	21,5
9.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	107 323	148 907	198 365	1,7	33,2
10.	8905	Fener, yangın söndürme, tarak gemileri, yüzer vinçler vb; yüzer havuzlar; yüzer-dalabilen sondaj ve üretim platformları	4 895	377 716	192 682	1,6	-49
11.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	98 436	183 547	177 881	1,5	-3,1
12.	8603	Kendinden hareketli demiryolu veya tramvay vagonları	0	0	158 507	1,3	100
13.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	143 456	188 684	158 321	1,3	-16,1
14.	7214	İnşaat demiri	142 064	100 960	157 639	1,3	56,1
15.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	131 599	164 186	142 129	1,2	-13,4

Kaynak: Trademap Senegal Verileri

EK-3: Senegal'in Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		4 486 066	5 725 131	5 316 530	100	-7,1
1.	Mali	1 027 273	1 138 796	1 218 695	22,9	7
2.	İsviçre	354 383	665 866	645 697	12,1	- 3
3.	Hindistan	509 129	867 739	544 373	10,2	-37,3
4.	Çin	340 440	228 745	223 770	4,2	-2,2
5.	Gambiya	145 638	177 889	186 033	3,5	4,6
6.	Fildişi Sahili	211 539	183 776	174 374	3,3	-5,1
7.	Avustralya	106 894	225 382	171 624	3,2	-23,9
8.	İspanya	190 433	203 525	164 032	3,1	-19,4
9.	Gine Bissau	60 337	88 690	157 392	3	77,5
10.	ABD	121 441	164 952	155 575	2,9	-5,7
11.	Gine	135 073	182 810	154 186	2,9	-15,7
12.	İngiltere	69 819	73 524	96 660	1,8	31,5
13.	BAE	28 788	70 901	90 410	1,7	27,5
14.	Fransa	70 880	76 917	84 918	1,6	10,4
15.	Moritanya	82 631	95 254	83 018	1,6	-12,8
...	...	...	...	...	...	...
36.	Türkiye	5 071	14 834	15 273	0,3	3

Kaynak: Trademap Senegal verileri

EK-4: Senegal'in Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		8 285 456	12 129 313	11 877 493	100	-2,1
1.	Fransa	925 811	1 110 448	1 432 235	12,1	29
2.	Çin	821 207	1 216 181	1 291 672	10,9	6,2
3.	Nijerya	517 980	532 126	1 018 120	8,6	91,3
4.	Rusya	553 723	706 777	828 300	7	17,2
5.	Hindistan	653 202	912 869	797 657	6,7	-12,6
6.	BAE	353 762	584 404	615 524	5,2	5,3
7.	Belçika	232 650	0	411 170	3,5	0
8.	Hollanda	447 299	625 462	338 151	2,8	-45,9
9.	İspanya	409 917	735 048	298 230	2,5	-59,4
10.	Türkiye	375 395	404 614	290 342	2,4	-28,2
11.	ABD	220 456	331 691	286 657	2,4	-13,6
12.	Almanya	127 889	267 400	261 042	2,2	-2,4
13.	Fas	143 768	148 393	203 435	1,7	37,1
14.	Brezilya	151 781	183 446	201 658	1,7	9,9
15.	G. Afrika	124 722	179 580	196 603	1,7	9,5

Kaynak: Trademap Senegal verileri

Ek-5: Türkiye'nin Senegal'e İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			529 114	705 664	424 196	100	-39,9
1.	7214	İnşaat demiri	122 088	129 786	68 163	16,1	-47,5
2.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	12 848	18 742	22 081	5,2	17,8
3.	1902	Makarnalar ve kuskus	13 593	34 738	16 120	3,8	-53,6
4.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	8 065	11 482	12 440	2,9	8,3
5.	7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	30 099	26 649	12 395	2,9	-53,5
6.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	11 047	13 981	11 789	2,8	-15,7
7.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	18 062	9 558	11 204	2,6	17,2
8.	8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	9 026	10 076	10 149	2,4	0,7
9.	3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	11 349	7 942	9 937	2,3	25,1
10.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	6 256	6 990	9 709	2,3	38,9
11.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	11 666	10 727	8 555	2	-20,2
12.	8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	9 269	5 414	7 119	1,7	31,5
13.	1602	Hazırlanmış veya konserve edilmiş et, sakatat veya kan	4 891	5 766	6 349	1,5	10,1
14.	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	4 851	6 039	6 073	1,4	0,6
15.	8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	1 676	1 642	5 780	1,4	252

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)

Ek-6: Türkiye'nin Senegal'den İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			10 908	17 526	30 009	100	71,2
1.	7801	İşlenmemiş kurşun	0	0	8 981	29,9	0
2.	2301	Et, sakatat, deniz hayvanı vs. (yemeye uygun olmayan) unu, pelleti, kıkırdakları (donyağı tortusu)	3 277	5 550	8 529	28,4	53,7
3.	2510	Tabii kalsiyum fosfatlar, tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	0	0	4 554	15,2	0
4.	2615	Niyobyum, tantalum, vanadyum, zirkonyum cevherleri vb. konsantreleri	3 436	4 602	3 067	10,2	-33,4
5.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	333	0	1 696	5,7	0
6.	1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	442	1 030	1 137	3,8	10,4
7.	0303	Balıklar (dondurulmuş)	7	2 561	989	3,3	-61,4
8.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	0	0	272	0,9	0
9.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	967	1 573	258	0,9	-83,6
10.	0302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	26	189	187	0,6	-1,1
11.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	631	900	119	0,4	-86,8
12.	2530	Tarifenin başka yerinde yer almayan mineral maddeler	0	0	97	0,3	0
13.	3915	Plastikten döküntü, kalıntı ve hurdalar	594	28	67	0,2	139,3
14.	4102	Koyun ve kuzuların ham derileri	0	0	13	0	0
15.	9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	9	7	12	0	71,4

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)